

ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

«ΠΡΟΣΕΧΕ ΣΕΑΥΤΩ,»

(Ὁμιλία Μεγ. Βασιλείου)

Ε΄

Νά θαυμάζεις τόν τεχνίτη, πῶς συνέδεσε τή δύναμη τῆς ψυχῆς μέ τό σῶμα, ὥστε, ἐνῶ φθάνει μέχρι τά πέρατά του, νά ὀδηγεῖ σέ σύμπνοια καί κοινωνία τά μέλη πού ἀπέχουν πάρα πολύ μεταξύ τους. Σκέψου ποιά εἶναι ἡ δύναμη τῆς ψυχῆς πού χορηγεῖται στό σῶμα, ποιά εἶναι ἡ συμπάθεια πού ἀπό τό σῶμα ἐπανερχεται στήν ψυχή, πῶς δέχεται μέν ἀπό τήν ψυχή τό σῶμα τή ζωή καί πῶς δέχεται ἀπό τό σῶμα πάλι ἡ ψυχή τούς πόνους. Ποιές ἀποθήκες διαθέτει γιά τίς γνώσεις, γιατί ἡ προσθήκη τῶν νέων γνώσεων δέν καλύπτει τή γνώση τῶν προηγουμένων, ἀλλά διαφυλάσσονται ἀσύγχυτες καί ξεκάθαρες οἱ ἐντυπώσεις, χαραγμένες σάν σέ χάλκινη στήλη στό λογικό μέρος τῆς ψυχῆς. Πῶς χάνει τό κάλλος της μέ τό νά γλυστρά στά σαρκικά πάθη καί πῶς πάλι, ὅταν ἀποκαθάρει τό αἷσχος πού προέρχεται ἀπό τήν κακία, βαδίζει διά τῆς ἀρετῆς τήν πορεία τῆς ὁμοιωσεώς της πρὸς τόν κτίστη.

Ἄφοῦ ἐξετάσαμε τή δύναμη τῆς ψυχῆς, πρόσεξε, ἂν θέλεις, καί στήν κατασκευή τοῦ σώματος καί θαύμασε πῶς ὁ ἀριστοτέχνης Θεός δημιούργησε αὐτό τό κατάλυμα πού ταιριάζει σέ λογική ψυχή. **Ὁ Δημιουργός ἀπ' ὅλα τά ζῶα μόνο τόν ἄνθρωπο ἔπλασε ὄρθιο, γιά νά ξέρεις ἀπό τό σχῆμα αὐτό ὅτι ἡ ζωή σου ἔχει οὐράνια συγγένεια.** Γιατί ὅλα μέν τά τετράποδα βλέπουν

πρός τή γῆ καί σκύβουν πρὸς τό μέρος τῆς κοιλιᾶς.

Γιά τόν ἄνθρωπο ὅμως, πού πλάστηκε ὄρθιος, **τό νά βλέπει πρὸς τόν οὐρανό εἶναι κατάσταση ἕτοιμη**, ὥστε νά μὴν ἀσχολεῖται οὔτε μέ τήν κοιλιά οὔτε μέ τά πάθη πού πηγάζουν ἀπό τόσο χαμηλά, ἀλλά **νά ἔχει ὅλη τήν ὁρμή του σέ ἀνοδική πορεία**. Ἐπειτα, μέ τό νά βάλει τό κεφάλι στήν κορυφή τοῦ σώματος, ἔβαλε μέσα σ' αὐτό καί τίς πιό σημαντικές ἀπό τίς αἰσθήσεις. Ἐκεῖ κατοικοῦν ἡ ὄραση καί ἡ ἀκοή καί ἡ γεύση καί ἡ ὄσφρηση, ἡ μιά δίπλα στήν ἄλλη. Καί ἐνῶ εἶναι συγκεντρωμένες σέ τόσο μικρό χώρο, σέ τίποτε δέν ἐμποδίζει ἡ μιά αἴσθηση τήν ἐνέργεια τῆς γειτονικῆς τῆς αἴσθησης. Βέβαια **τά μάτια** ἔχουν πάρει τήν πιό ὑψηλή σκοπιά, ὥστε μπροστά τους νά μή μπαίνει κανένα ἀπό τά μέλη τοῦ σώματος, ἀλλά βρίσκονται κάτω ἀπό κάποια μικρή προεξοχή τῶν φρυδιῶν καί βλέπουν κατευθείαν μπροστά, ἐξαιτίας τῆς προεξοχῆς πού ὑπάρχει ἐπάνω τους. **Ἡ ἀκοή** πάλι δέν ἔχει ἀπευθείας ἀνοιγμα, ἀλλά μέ τόν κυκλοειδή πόρο ἀντιλαμβάνεται τοὺς θορύβους στόν ἀέρα. Κι αὐτό εἶναι ἔργο τῆς οὐράνιας σοφίας, ὥστε ἡ φωνή νά περνάει ἀνεμπόδιστα ἢ νά ἀκούγεται καλύτερα μέ τό νά στρέφεται δεξιά καί ἀριστερά στίς κυρτότητες, ὥστε κανένα ἀπό τά ἐξωτερικά πού παρεμβάλλονται νά μή μπορεῖ

νά γίνει ἐμπόδιο στήν αἴσθηση τῆς ἀκοῆς. Γνώριζε ἐπίσης καλά καί τή φύση **τῆς γλώσσας**. Πῶς εἶναι καί ἀπαλή καί εὐλύγιστη καί ἐπαρκεῖ σέ κάθε ἀνάγκη τοῦ λόγου μέ τήν ποικιλία τῆς κινήσεώς της. **Τά δόντια**, πού εἶναι συγχρόνως ὄργανα τῆς φωνῆς μέ τό νά προσφέρουν ἀντιστήριγμα στή γλώσσα, εἶναι συγχρόνως καί ὑπηρετές τῆς τροφῆς, ἄλλα μέν μέ τό νά τήν κόβουν, ἄλλα δέ μέ τό νά τήν ἀλέθουν. Καί ἔτσι **ἐξετάζοντας τό καθατί μέ τόν πρέποντα λογισμό** καί πληροφορούμενος πῶς ὁ πνεύμονας παίρνει τόν ἀέρα, πῶς διατηρεῖται ἡ θερμότητα στήν καρδιά, πληροφορούμενος ἀκόμη γιά τά ὄργανα τῆς πέψεως καί τοὺς φορεῖς τοῦ αἵματος, ἀπό ὅλα αὐτά **θά καταλάβεις τήν ἀνεξερεύνητη σοφία τοῦ Δημιουργοῦ σου**, ὥστε καί σὺ ὁ ἴδιος νά πεῖς μαζί μέ τόν προφήτη: «Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσις σου ἐξ ἐμοῦ» (Ψαλμ. 138, 6). Γιά μένα τέτοια γνώση εἶναι ὑπερθαύμαστη. **«Πρόσεχε οὖν σεαυτῶ».** **Πρόσεχε, λοιπόν, τόν ἑαυτό σου παντοῦ, γιά νά προσέχεις τό Θεό, στόν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καί ἡ δόξα νη στους αἰῶνες τῶν αἰῶνων.** **Ἄμήν.**

(ΤΕΛΟΣ)